

De

Reformatie

INSPIREREND KERK ZIJN

Engelen (en anderen)
ontvangen

*Bidden met de psalmen:
klagen en loven*

IK wil jou

Gods stem en hand opmerken (1)

Hoe herken je wat Hij in jouw leven doet?

COLOFON

De Reformatie verschijnt om de andere week en is een uitgave van Stichting De Reformatie.

Bestuur drs. Bernard Bos (voorzitter),
Herman Rozemuller (penningmeester)

Kernredactie drs. Bas Luiten (hoofdredacteur),
drs. Heleen Sytsma - van Loo (eindredacteur),
drs. Bram Beute, prof. dr. Ad de Bruijne,
drs. Janneke Burger - Niemeijer, dr. Hans Schaeffer
Brede redactie Kernredactie plus prof. dr. Erik
de Boer, prof. dr. Sander Griffioen, prof. dr. Gert
Kwakkel, Jan Westert

Alle stukken voor de redactie bij voorkeur per
e-mail: redactie@dereformatie.nl.
Eventueel per post naar Redactie De Reformatie,
Fontanalaan 3, 5624 KN Eindhoven. Alles wat
met (abonnementen)administratie te maken
heeft naar info@dereformatie.nl of per post naar
De Reformatie, Postbus 89, 7730 AB Ommen.

Opmaak IDD concept.communicatie.creatie |
www.idd.nu

Druk Kon. BDU Grafisch bedrijf

Administratie

De Reformatie, postbus 89, 7730 AB Ommen
info@dereformatie.nl /// tel. 0529 - 43 88 90

Advertenties

Nico Postuma, tel. 0341 - 84 21 47,
tel. 06 - 139 959 05 /// adverteren@dereformatie.nl
Contracttarief op aanvraag

Abonnementen

€ 52,50 per jaar /// studenten € 19,50 ///
buitenland € 130,-
- abonnementsjaar loopt van 1 januari t/m
31 december

De Reformatie is op Daisy cd-rom verkrijgbaar
bij de Chr. Blindenbibliotheek voor blinden en
slechtzienden. Tel. 0341 - 56 54 99.

Zonder schriftelijke toestemming van de uitgever is het
niet toegestaan artikelen uit dit blad over te nemen.

www.dereformatie.nl

Volg ons op Twitter
via #DeReformatie

IMAGO

TEKST: BAS LUITEN, HOOFDREDACTEUR. ///

Het imago van de christen is slecht.
Volgens een onderzoek van de Evangeli-
sche Omroep is hij in de ogen van velen
hypocriet, betweterig en bemoeizuchtig.
Als ik echter de onderzoeksgegevens
bekijk, merk ik op dat ze nogal blijven
hangen in de sfeer van de goede wer-
ken. De vraag was hoe herkenbaar die
zijn in de samenleving. Maar doet die
vraagstelling wel recht aan wat ons be-
zielt? Kan een niet-christen dat peilen?
Om een voorbeeld te noemen: dit nega-
tief imago past naadloos op de apostel
Paulus. Gedreven door de liefde van
Christus reisde hij de halve wereld over.
Alles had hij ervoor over om Grieken en
Joden te redden, voor hen onderging
hij geseling, stokslagen en langdurige
gevangenschap. Toch werd hij door
zijn eigen volksgenoten afgeschilderd
als een 'ware pest', die overal onlusten
veroorzaakte (Hand. 24:5).
Ik denk ook aan het verhaal van een
christen in China, die in de gevangenis

stelselmatig werd geslagen. Omdat hij
toch dienstbaar wilde zijn, vroeg hij of
hij de schoenen mocht poetsen van zijn
bewakers. Die vonden dat wel goed, ze
lachten erom maar na verloop van tijd
sloegen ze hem toch dood. Eenvoudig
omdat hij christen was, dat konden ze
niet uitstaan.

Dus denk ik dat het imago van de ware
christen altijd zal samenvallen met het
imago van onze Heer Jezus Christus
zelf. Zijn kruis spreekt van genade en
eindeloze liefde, gelovigen verstaan dat,
maar anderen zien er een onuitstaan-
baar oordeel in. Ze voelen zich miskend
in hun goede werken. Die doen zij
namelijk ook. Als je op dat vlak gaat ver-
gelijken en hun oordeel vraagt, vinden
zij wat zij doen eerlijk, in tegenstelling
tot wat ze merken bij christenen, want
bij hen voelen ze er altijd een oordeel
achter.

Ik geloof dat dit hoort bij ons lijden om
Christus' wil.

IN DIT NUMMER

GOD LEGT ZIJN HAND

OP MIJ

Over de hand van God niets dan goeds: het is de hand die Jezus Christus geeft! Daarover is in algemene zin veel te zeggen, maar Bas Luiten doet het in dit nummer vanuit zijn eigen leven, over hoe hij die hand van God ziet en herkent.

PIJL OP DE BOOG VAN

GODS GEEST

Bij het ministrygebed zijn er twee bidders die met een derde persoon bidden. Het is een gebedsvorm die je steeds vaker toegepast ziet worden tijdens conferenties en na afloop van kerkdiensten. Wat is het precies en wat is de waarde ervan?

HET WERK VAN GOD IS

NIET TE KEREN

De kerk is geen mensenwerk, maar werk van God. Aan de hand van Matteüs 16 laat Jacob Glas zien dat terugtrekken niet past bij Gods strategie. De kerk moet aan de buitenwereld het evangelie verkondigen van Christus' dood en opstanding.

EN VERDER

76 INLEIDING THEMA GODS STEM EN HAND /// 86 WANDELEN MET GOD ENGELen (EN ANDEREN)

ONTVANGEN /// 90 BIDDEN MET DE PSALMEN (2): KLAGEN EN LOVEN /// 92 BOEKENTIP: TIJD VOOR HET

GEHEIM VAN CHRISTUS /// 93 COLUMN BIJ DE CHINEES /// 93 WWW.DEREFORMATIE.NL /// 94 JONGEREN:

IK WIL JOU /// 96 UIT DE KERKEN /// 96 NIEUWS EN PERSBERICHTEN

Gods stem en hand

TEKST: BRAM BEUTE EN AD DE BOER, REDACTEURS VAN RESP. DE REFORMATIE EN OPBOUW. FOTO PAG. 77: LARRY JOHNSON, FLICKR.COM ///

Kun je duidelijk aanwijzen wat God zegt en doet in je eigen leven? Kun je zijn daden benoemen in de grote gebeurtenissen in de wereld om je heen? Als je de Bijbel leest, lijkt het soms zo eenvoudig. God spreekt tot Abraham, tot Jakob of Mozes. Nooit wordt de vraag gesteld hoe ze wisten dat wat ze hoorden geen verbeelding was, maar Gods stem die tot hen sprak.

Ook als het gaat om natuurverschijnselen en oorlogen weten Bijbelschrijvers aan te geven hoe het God is die daarin handelt. Oorlogen worden gewonnen omdat God de overwinning geeft. In andere situaties besluit Hij zijn volk over te geven in de hand van de vijand en verliest het daarom de oorlog.

Onweer In de Bijbel lijkt dat dus erg duidelijk, maar hoe zit dat nu, in onze tijd? Christenen geloven dat God betrokken is op zijn kinderen en op deze wereld, dat Hij nog steeds spreekt en handelt. En het is geweldig om dat te weten. Maar tegelijk rijst de vraag: kunnen we Gods stem wel zo direct horen in onze wereld, kun je concreet aanwijzen wat Hij doet? Dat is nog niet zo eenvoudig. Geseculariseerde mensen als we zijn hebben we God niet nodig om allerlei bijzondere verschijnselen om ons heen te begrijpen. De meesten van ons horen in het onweer niet allereerst Gods stem, zoals Psalm 29 erover schrijft, maar vatten het op als een indrukwekkend natuurverschijnsel.

Toch kunnen veel christenen in tweede instantie het spreken van Psalm 29 over Gods handelen nog wel op vandaag betrekken. Gods handelen zien we terug in zijn schepping. Veel moeilijker wordt het als het gaat om het benoemen van Gods leiding werkend door de handelingen van mensen of de dagelijkse gebeurtenissen, zoals je dat in de Bijbel wel tegenkomt. Zo vertellen de boeken Koningen en Kronieken meermalen hoe God zijn plannen uitvoert door oorlogen, hongersnood en beslissingen van koningen (bijv. 1 Kon. 12:12-15). Ook het Nieuwe Testament weet Gods handelen in het leven aan te wijzen. Zo benadrukt Paulus in zijn brief aan de Korintiërs dat ziekte en sterfgevallen in de gemeente van Korinte voortkomen uit de veroordeling die mensen over zich afroepen door het onheilig gebruik van het Avondmaal (1 Kor. 11:27-30).

Kloof Er is een kloof tussen dit Bijbels

spreken en onze tijd. Daarbij zijn veel christenen ook huiverig geworden voor het aanwijzen van Gods hand in de wereld om ons heen. Er zijn te vaak te grote woorden gesproken over wat God gedaan of gezegd zou hebben, bijvoorbeeld in conflicten in de kerk en tussen kerken. Ook werden sommige technologische, maatschappelijke of internationale ontwikkelingen al te gemakkelijk veroordeeld als goddeloos. Het feit dat veel van die grote woorden later teruggenomen moesten worden, heeft ons bescheiden gemaakt.

'Er is alle reden om bescheiden te zijn in het concreet aanwijzen van Gods hand en stem, maar daarin schuilt ook een risico'

Bescheiden Over Gods aanwezigheid in het

persoonlijk leven durven veel christenen meer te zeggen, maar tegelijk is ook daarbij veel onzekerheid. Het kan zomaar claimend of zelfs manipulerend zijn. Wie zou durft nog vragen te stellen bij iemands beroepskeuze als hij daarvan beweert dat God zelf hem daarvoor roept? Hoe gemakkelijk kan

een kerkelijk leider anderen manipuleren door Gods handelen of spreken al te concreet aan te wijzen?

Er is veel reden om heel bescheiden te zijn als het gaat om het aanwijzen van Gods hand en spreken in onze tijd. Tegelijk schuilt daarin het risico dat we niets meer zeggen. En als we niets meer zeggen over Gods hand of Gods stem in deze tijd, kan het al gauw gaan lijken alsof God eigenlijk ook helemaal niet handelend en sprekend in onze wereld aanwezig is. De secularisatie zet dan door. Geloven geeft dan nog hoop voor het leven na dit leven en biedt morele kaders voor het leven nu, maar is verder niet meer aan ons alledaagse leven verbonden.

Spanningsveld In het spanningsveld tussen te gemakkelijk spreken over Gods hand en stem en daarover zwijgen, zoeken we naar een antwoord op de vraag: hoe kunnen we in onze tijd Gods spreken en handelen herkennen? Bas Luiten en Gijs Bronsveld proberen deze vraag in dit nummer te beantwoorden op het niveau van het persoonlijk leven van een christen. Luiten doet dat al nadenkend over zijn eigen leven, terwijl Bronsveld zich specifiek richt op het ministry-gebed. In het volgende nummer schrijft Jaap Schaeffer over de vraag: kun je in de geschiedenis Gods hand aanwijzen? Maarten Boersma gaat in datzelfde nummer in gesprek met de journalisten Aad Kamsteeg en Karel Smouter. Hij stelt hun vragen over christelijke interpretatie van het nieuws: is het mogelijk om daarin God hand te zien en zijn stem te horen?

De thema-artikelen over de herkenning van Gods stem en hand verschijnen zowel in Opbouw als in De Reformatie.

Een psalm van David.

*Erken de HEER, o goden,
erken de HEER, zijn macht en majesteit,
erken de HEER, de majesteit van zijn naam,
buig u voor de HEER in zijn heilige glorie.*

*De stem van de HEER boven de wateren,
de God vol majesteit doet de donder rollen,
de HEER boven de wijde wateren,
de stem van de HEER vol kracht,
de stem van de HEER vol glorie.*

*De stem van de HEER splijt ceders,
de HEER splijt de ceders van de Libanon.
Opspringen doet hij de Libanon als een kalf
en de Sirjon als het jong van een wilde stier.*

*De stem van de HEER ontbrandt in vurige vlammen,
de stem van de HEER brengt de woestijn tot beven,
beven doet de HEER de woestijn van Kades.
De stem van de HEER doet de hinden kalven
en de geiten hun jongen werpen.
Majesteit! roept heel zijn paleis.*

*De HEER heeft zijn troon boven de vloed,
ten troon zit de HEER als koning voor eeuwig.
De HEER zal macht aan zijn volk verlenen,
de HEER zal zijn volk zegenen met vrede.*

Psalm 29

God legt zijn hand op mij

BAS LUITEN, PREDIKANT TE AMERSFOORT – DE HORSTEN EN HOOFDREDACTEUR VAN DE REFORMATIE. ///

Over de hand van God niets dan goeds: het is de hand die Jezus Christus geeft! Daarover is in algemene zin veel te zeggen, maar mij werd gevraagd iets persoonlijks te schrijven, over Gods hand in mijn eigen leven, in goede en kwade tijden, over hoe ik die hand zie en herken.

God is groot. Ik ben diep onder de indruk van de omvang van het heelal, van de enorme sterrenstelsels. Ook ben ik sprakeloos van mijn lichaam, hoe dat is opgebouwd uit cellen die kleiner zijn dan een tiende millimeter en die toch stuk voor stuk de kenmerken van mijn identiteit volledig bevatten. Ik kan daar niet bij. Hoe zal ik dan iets zeggen van Gods hand, die dit alles heeft voortgebracht? Woorden schieten tekort, Gods hand is zoveel groter dan mijn leven! Liever zeg ik, dat mijn leven in zijn hand is. Toch is het allebei waar. 'U legt uw hand op mij' (Ps.139:5), als een Vader die zijn hand legt op de schouder van zijn kind. Ik leer die hand steeds meer op te merken, hoe die mij leidt en vormt.

Aan Gods hand Gods hand formeerde mij in de schoot van mijn moeder, en wel zo dat zijn adem mijn leven werd (Gen. 2:7). Ik ben uit God ontstaan (Rom. 11:36). Wie ben ik, dat ik met zijn adem iets mag doen dat ik mijn bestaan op mijn manier kleur en inhoud mag geven? Zijn hand verbaast mij, ik zie overal zijn schepping. Aan Gods hand ging ik door de doop, als door het water van de Schelfzee. Ik ben alleen van Hem, door Jezus

Christus, die mij kocht met de prijs van zijn leven. Niemand kan mij uit zijn hand roven (Joh. 10:28). Wel kan ik zelf helaas Hem onderschatten, miskennen en verlaten. Dat is spannend, want met die neiging ben ik geboren. Dat zie ik steeds meer en dat wil ik afleren, want alleen door geloof kan ik straks de nieuwe wereld in gaan. Gods hand zie ik vooral hierin, dat Hij mij gaandeweg laat ontdekken dat er buiten Hem geen enkel draagvlak is. Wat vast en betrouwbaar leek, raakte ik zomaar kwijt. Mijn mooie plannen vielen in duigen. Ook op mensen mag ik niet bouwen (Ps. 146). Ik zie dat als de les van mijn leven – moeilijk te aanvaarden, maar wel waar. Aan God heb ik genoeg, Hij is mijn enig bezit (Ps. 16). Al het zichtbare is tijdelijk, alleen wat God doet is eeuwig (Pred. 3:14). Dat verschil maakt Hij steeds duidelijker. Belangrijk voor mij is Spreuken 19:21: 'Een mens maakt allerlei plannen, wat wordt uitgevoerd is het plan van de HEER.' Maar dát wordt dan ook wel uitgevoerd, daar maakt God ruimte voor! Ik herken dat in berichten van

vervolgde christenen, met wie ik mij zeer verbonden voel. Al hun vreugde op aarde wordt afgepakt, maar des te meer blijkt het werk van de heilige Geest in hun hart. Ik herken het als ik gelovige mensen ontmoet met een handicap. Elke dag worden ze beperkt in wat ze willen, toch zijn ze een tempel van de Geest die onbeperkt is. Ik herken het als mensen neerzitten bij het faillissement van hun bestaan, en vervolgens ontdekken dat bij God alles gratis is. Ik herken het ook als mensen zijn misbruikt en getraumatiseerd, zo dat ze aan geen enkel plan meer kunnen denken. Gods plan houdt in dat Hij ons vindt waar we zijn en ons geneest met zijn liefde. Hij schaamt zich niet voor ons, Hij richt ons op uit onze ellende, Hij schept leven uit de dood. Geen wonder dat Hij afrekent met alles waarmee ik mijzelf denk te redden. Dit is de manier waarop ik overdenk wat God doet in mijn leven. Het vele goede is van blijvende waarde, zelfs voor eeuwig. Het kwade was slecht, dat wordt niet anders. Als ik eraan terugdenk, kan ik er nog door verbijsterd zijn. Maar ik heb het nooit gezien als

'Een mens maakt

allerlei plannen, wat

wordt uitgevoerd is het

plan van de HEER'

In zijn hand leer ik het kwade aanvaarden als een manier van snoeien, om mij steeds dichterbij de wijnstok te krijgen

een straf van God, omdat Jezus al mijn straf heeft gedragen. In zijn hand leer ik het aanvaarden als een manier van snoeien, om mij steeds dichterbij de wijnstok te krijgen. Daarin zie ik de kern van Gods belofte aan mij. Hij is altijd en overal bezig die aan mij te vervullen.

God gebruikt mij Omdat ik christen ben, is Gods hand in mijn leven ook uitgestrekt naar mijn medemens. Die kom ik overvloedig tegen, in de kerk en daarbuiten. In mij mogen ze iets van God zien, ik bid dat dat zo mag zijn. Daarbij ben ik ook nog eens predikant;

dat is prachtig maar soms ook ingewikkeld. Mensen vullen soms zomaar in wat ik denk en wat ik van hen zal vinden. Dan houden ze al bij voorbaat afstand als ze denken dat hun dat beter uitkomt. Anderen vullen mijn gedachten zo in dat het precies in hun straatje past. Allerlei belangen kunnen meespelen. Mensen kunnen mij prijzen en hoog van mij opgeven, mensen kunnen ook negatief over mij praten en mij laten vallen. Merkwaardig genoeg kunnen dat dezelfde mensen zijn. Het ene moment pas ik wel in hun plannen, althans, dat denken ze, het volgende moment niet meer.

Ik heb ervaren hoe kwetsbaar dat is. Maar dan geldt Spreuken 19:21 net zo goed, heb ik geleerd: ook als andere mensen allerlei plannen hebben met mij, wordt toch het plan van de HEER uitgevoerd! Dit helpt mij om een instrument te zijn in zijn hand, ongeacht wat mensen daarvan vinden. In de praktijk ben ik heel wat tegengekomen aan eigenbelang en zelfhandhaving, jaloezie en frustratie. Al heeft iemand God nog zo lief, die oude mens is er ook. Dus leer ik in de bediening van Gods Woord aan te dringen op geloof en echte bekeering, bij iedereen, ook bij diegenen die dat niet verwachten. Daarbij probeer ik

ook toe te zien op mijzelf. Van belang is, dat ik betrouwbaar ben, dat ik iedereen recht voor God zet, zonder mensen naar de mond te praten. Niet dat ik dat altijd zo geweldig doe, maar het is de Heer die over mij zal oordelen (1 Kor. 4:1-5).

Gods hand geeft Hoe is het toch mogelijk dat de kerk nog steeds bestaat? Gods hand daarin zie ik steeds meer. De kerk heeft twee dimensies, een goddelijke en een menselijke. De menselijke wordt vaak overdreven, terwijl de goddelijke het leven in zich heeft en ons op wonderbaarlijke wijze één lichaam doet zijn.

In die kerk heb ik van God veel ontvangen. Ik heb de warmte gevoeld van trouw en toewijding, van vrede en vreugde, van troost en hoop. Geen moment ben ik echt alleen geweest, steeds was daar die gemeenschap der heiligen, soms ook heel verrassend.

Ik mocht er ook zijn voor anderen. Al tijd te weinig, zo voelde dat. Toch heb ik daarin veel van God gezien. Ik kan geen hart openen of veranderen, toch heb ik dat op allerlei manieren zien gebeuren. Het Woord van God is echt een zaad, vol leven, dat een dorre akker in bloei kan zetten. De werking ervan is verborgen, maar effectief.

Het is mijn werk om dat Woord te bedienen in de eredienst. Dat is steeds een avontuur. Hoe houd ik één preek voor een paar honderd verschillende mensen van allerlei leeftijd en ontwikkeling? En vooral: wat zegt die tekst nu precies, wat is haar boodschap voor hier en nu? Dat kan ik nooit op één dag allemaal weten, daar studeer ik op, daar loop ik mee rond en daar vraag ik om. Wat ik daarbij regelmatig merk, is dat God

het geeft in de slaap (Ps. 127). Of Hij geeft het ter plekke, tijdens de dienst. Het is en blijft zijn Woord, daar kan ik niet omheen. Op maandag pak ik een tekst, maar voordat de week half om is pakt de tekst mij. Daardoor weet ik me bijzonder geleid en bevoorrecht.

Gods hand leidt Mijn leven en mijn tijd geef ik in Gods hand. Hij mag me leiden, Hij mag mensen op mijn pad brengen die ik niet heb uitgezocht, met de bedoeling dat zij daarin dan ook Gods hand (leren) ervaren, opnieuw of voor het eerst.

Bewust heb ik mijn leven daarvoor opengesteld. Nu bijna zeven jaar geleden kocht ik samen met mijn vrouw een voormalig winkelpand in een stationsbuurt. Boven konden we wonen, beneden waren we aan het werk. We

noemden het 'Kruispunt', met als nadere aanduiding 'ontmoeten in christelijk perspectief'. Mensen konden zó binnenstappen, ongeacht wie ze waren. En dat deden ze; we hebben daar verrassende ontmoetingen beleefd. We hebben God gezien in allerlei levens en situaties van zoekende mensen die soms ten einde raad toch weer naar Hem kwamen vragen. Soms waren dat ook gewoon gemeenteleden, met wie geen afspraken gemaakt konden worden maar die wel even wilden binnenstappen, om af te tasten hoe een gesprek zou zijn.

De mensen in de buurt bleken verrassend open te zijn, velen waren gedoopt maar vrijwel niemand deed er wat mee. Wel wilden ze waardevol leven, er zijn ook voor ons. Over en weer leerden

we elkaar waarderen. In dat alles zagen we steeds meer de hand van God die alle mensen regeert, of ze zich dat nu bewust zijn of niet. Door Hem wisten we ons gestuurd en ingezet, met onze mogelijkheden, in een stukje stad dat naar ons niet had gevraagd maar waar we wel ingang kregen.

Dit blijft in ons hart ook nu we weer verhuisd zijn. We willen leven op de grens van kerk en wereld, want God doet daar bijzondere dingen.

Gods hand bewaart Tijdens zijn leven op aarde zei Jezus dat Hij nog niemand oordeelde (Joh. 12:47). Hij sprak mensen aan om hen te behouden! Daarvoor was en is de tijd bedoeld, tot aan de jongste dag. Ik wil graag met Hem in die gezindheid leven: niemand afschrijven, maar juist opzoeken wat verloren lijkt. Dat kan wat kosten, heb ik gemerkt, aan tijd, inspanning en geld. Maar een hoger doel is er niet, Jezus gaf hier alles voor. Hierin weet ik mij verbonden met mijn broers en zussen in de Heer, die hun eigenbelang ondergeschikt maken aan het behoud van anderen. In stilte gebeurt heel veel goeds!

Waarom schrijf ik dit? Omdat ik dit zo kenmerkend vind voor de hand van God in heel veel levens: zijn hand redt, leidt, geeft, vormt en bewaart! Dat is spectaculair en verrassend, niet naar aardse maatstaven, wel naar de maatstaf van het koninkrijk. Mensen worden tot Jezus gebracht, hun hart wordt genezen en ze staan op uit de dood in een nieuw leven!

Dit overkomt mij, en het boeit me steeds weer als ik zie hoe God liefdevol zijn hand op iemand legt.

'God laat mij

ontdekken dat er

buiten Hem geen

enkel draagvlak is'

'Hij geeft het

zijn lieveling in

de slaap'

**We zijn er
samen groot
mee geworden**

Geef ^{om} voor gereformeerd onderwijs!

Al drie generaties lang geeft CFA/Schoolgeld voor/om gereformeerd onderwijs. Want goed onderwijs is de basis voor een goede toekomst. Zeker als docenten vanuit hun geloof in God leerlingen begeleiden op de weg naar volwassenheid en dat laten zien in de manier waarop ze hun vak geven en omgaan met de aan hen toevertrouwde leerlingen. Logisch dus dat veel ouders de keuze voor gereformeerd onderwijs ondersteunen; **we zijn er immers zelf ook groot mee geworden!**

Jammer genoeg zijn er maar weinig scholen met een gereformeerde identiteit in ons land te vinden. Met als gevolg dat veel kinderen op het openbaar vervoer zijn aangewezen. Ouders die deze kosten niet kunnen betalen, kunnen daarvoor terecht bij CFA/Schoolgeld. Stichting CFA/Schoolgeld beheert een fonds dat wordt gevuld door giften en donaties vanuit een brede achterban van het gereformeerd onderwijs. Geeft u voor/om gereformeerd onderwijs? Help dan mee om samen een bedrag van **€ 500.000,-** bij elkaar te krijgen. Op dit moment hebben we **€ 306.900,-** opgehaald. Met de jaarwisseling in het vooruitzicht hebben we dus nog een flinke slag te slaan!

Opbrengst
tot nu toe:
€ 306.900,-

€ 500.000,-

€ 0,-

Helpt u mee?

Uw bijdrage is van harte welkom op giro 5350018 t.n.v. Stichting CFA Zwolle, Loppersum of op www.cfaschoolgeld.nl. Alvast bedankt!

Schoolgeld

VOOR GEREFORMEERD ONDERWIJS

www.cfaschoolgeld.nl

**Donatus verzekert vertrouwd
ook als een kerk geen kerk meer is**

Veel kerkelijke gebouwen krijgen een nieuwe functie: een klooster wordt een conferentieoord, een kerkgebouw een medisch centrum, een pastorie wordt ingericht als museum. Zo lang deze gebouwen geen commerciële functie krijgen, kan Donatus ze (blijven) verzekeren. Dat is goed nieuws, want Donatus verzekert al sinds 1852 kerken en kerkelijke gebouwen. Wij zijn een onderlinge verzekeringsmaatschappij en werken dus zonder winstoogmerk. Onze leden ontvingen de afgelopen tien jaar een premierestitutie van 40%. Interesse? Kijk op onze website of vraag vrijblijvend de informatiefolder aan.

www.donatus.nl tel. 073 - 5221700

Donatus

Dé kerken- en monumentenverzekeraar

Pijl op de boog van Gods Geest

Het hoe en waarom van het ministrygebed

TEKST: GIJS BRONSVELD, PREDIKANT VAN DE NEDERLANDS GEREFORMEERDE KERK TE DOORN. FOTO PAG. 83: HANS-LUKAS ZUURMAN. FOTO PAG. 84: JACO KLAMER. ///

Het ministrygebed is een gebedsvorm die steeds meer voorkomt. Op christelijke conferenties, na afloop van kerkdiensten, in het kader van de Alpha-cursus... Maar hoe Bijbels is deze vorm? Spreekt God echt door ministry? En hoe dan?

Het ministrygebed is een goed middel om wat tijdens een dienst, ontmoeting of bijeenkomst is ontvangen ook persoonlijk toe te passen en in het eigen leven te verwerken. Het thema van een preek kan bijvoorbeeld 'rust vinden bij God' zijn, terwijl je zelf die rust al een tijdje niet meer hebt ervaren en daar eigenlijk wel iets mee wilt doen.

En komt dat niet vaker voor? Een preek raakt ons, maar een uur later is die al weer weggezakt. Dan kan het bemoevendig zijn dat na afloop van de dienst mensen juist daarvoor met je bidden en je gedachten, zorgen of wensen voor God neerleggen.

Page Bij het ministrygebed zijn er twee bidders, bij voorkeur een man en een vrouw, die met de persoon bidden. Het vindt meestal plaats in de ruimte waar de samenkomst is gehouden. Dat lijkt op het eerste gezicht niet erg privé, maar toch wordt zo'n vaak wat ru-

moerige ruimte als heel veilig voor het gebed beleefd.

In onze gebeden leggen we vaak onze dank en zorgen voor God neer. We geloven dat Hij ons hoort. Tegelijk kan de verleiding bestaan het daarbij te laten. In het ministrygebed ligt het accent op het geloof dat God ons niet alleen hoort, maar dat Hij ook zijn presentie hier en nu wil tonen. Hijzelf is degene die het hart van de ander kan aanraken en een leven kan vernieuwen. Daarom benadruk-

ken de bidders dat de persoon gekend en geliefd is door de Heer en danken ze ook dat Hij door zijn Geest in hem woont. Zij brengen de persoon bij God door zijn naam voor God te noemen en ook door momenten van stilte om de waarheid van deze woorden binnen te laten komen. Hier kan een enorme

bevestiging van uitgaan.

Ik heb het ministrygebed meermalen vergeleken met een page aan het hof van een koning. Hij wacht de gasten op en leidt hen naar de troonzaal, waar

de Koning wacht. Samen met de persoon komen de bidders tot God. Ze zijn stil, luisteren naar de Heer en verwoorden voor de Heer de dingen waar de persoon gebed voor vroeg.

*'In het kennen
van Gods Woord
heeft de bidder
een schat om uit
te putten'*

Fysiek contact 'Vind je het goed dat ik een hand op je schouder leg?' Wie ministry heeft meege-

maakt, weet dat deze vraag gesteld wordt. Fysieke nabijheid is naast spreken, bidden en zegenen een middel dat de Bijbel aangeeft om God dichterbij te brengen. Van Jezus en de apostelen lezen we regelmatig dat ze hun handen leggen op mensen. Door het zintuiglijke contact wordt de onderlinge verbonden-

heid intensiever beleefd. Het draagt ook bij aan een sfeer van bevestiging. De herontdekking van de waarde van respectvolle lichamelijke aanraking binnen de kerk is een zegen. Natuurlijk is dit ook een weerspiegeling van de belevingscultuur waarin we leven, die sterk lichamen en zintuiglijk is. Maar op het moment dat de kerk door de haar omringende cultuur zaken herontdekt die ook in de Bijbel voorkomen, is dat winst.

Verwachting Een jonge vrouw vraagt om gebed, omdat ze weinig steun ondervindt als ze tot God bidt. Ze verlangt ernaar om in haar gebed meer in contact met God te treden. We zeggen tegen haar dat God haar kent en liefheeft en nodigen haar uit samen tot God te gaan.

Op het moment dat we stil zijn en haar gelegenheid geven in Gods aanwezigheid te vertoeven, leidt dat tot een nieuwe ontmoeting met Hem. Het is voor haar één van de eerste keren dat zij Gods presentie mag ervaren. Ze is er

diep dankbaar voor en gaat met nieuwe hoop haar weg.

Een man worstelt met de vraag of hij moet ingaan op het verzoek om ouderling te worden. Hij is ambivalent en weet niet welke keuze te maken. Er spelen verschillende overwegingen voor hem. Na een moment van stilte en een gebed om de aanwezigheid van Gods Geest nodigen we hem uit zelf tot God te gaan. We staan in alle rust in gebed aan zijn zijde en verwoorden zijn verlangen om Gods licht te ontvangen. Na afloop geeft hij aan dat zijn probleem niet is opgelost, maar dat hij wel een nieuw perspectief heeft ontvangen. Hij ziet zijn worsteling nu in een ander licht en daardoor is het voor hem lichter geworden.

Betekent dit dat de heilige Geest in het ministrygebed meer aan het werk is dan in andere vormen van gebed? Ik geloof dat Gods Geest vele pijlen op zijn boog heeft waarmee Hij mensenharten weet te treffen. Kernwoord is daarbij 'verwachting': verwachting dat God leeft en aan het werk is, ook hier en nu.

Hij is een levende realiteit, Hij hoort en ziet en kent ons en wil ons leven vervullen met zijn eigen aanwezigheid. Wanneer die verwachting levend aanwezig is, gaat daar zegen van uit.

Onder meer door mijn kennismaking met ministrygebed is mijn verwachting toegenomen dat God hier en nu aanwezig is en hier en nu handelt. We kunnen op veel manieren met elkaar en voor elkaar bidden – in de kerk, in een kring of tijdens een pastorale ontmoeting – maar ik merk dat de beleving van Gods persoonlijke nabijheid in de setting van een gebed met twee of drie personen het sterkst is. Dat komt denk ik doordat het de intimiteit biedt om heel persoonlijke dingen in gebed te brengen en ook om het eigen hart daardoor te openen. Ik zie dit als een waardevolle aanvulling op het persoonlijke gebed tot God, dat ook een grote mate van intimiteit kan kennen.

Ministrygebed stimuleert in mijn ervaring dat mensen meer met elkaar gaan bidden, ook buiten de gestructureerde momenten om. Na gesprekken tijdens 'gewone' gelegenheden wordt vaker met en voor elkaar gebeden. Gebed wordt 'alledaags'.

Zeilschip Wij geloven in een sprekende God. De verhalen in het Oude en Nieuwe Testament zijn geschreven door mensen die Gods stem hebben verstaan. Ten volle klonk zijn stem in Jezus Christus.

In 1 Korintiërs 12 en 14 prijst Paulus profetie aan als een gave die van groot belang is voor de gemeente. Wie gelooft in God als een God die leeft, handelt en spreekt, heeft geen reden om aan te nemen dat profetie of ingevingen van Godswege onmogelijk zijn. Als Christus de levende is en Hij communiceert ook nog vandaag door Woord en Geest, dan

Ministrygebed komt steeds meer voor als gebedsvorm, bijvoorbeeld op christelijke conferenties

zullen we van onze kant de tegenwoordigheid van geest moeten opbrengen om Hem te horen.

Tegelijkertijd moeten we zorgvuldig afwegen of het echt van Hem komt.

Criteria voor die toetsing zijn: is het in overeenstemming met Gods Woord?

Komt het van iemand die echt met God leeft? Geeft liefde de toon aan en is het opbouwend, dienend en nuttig?

In het ministrygebed is plaats voor dit spreken van God. Er is ruimte voor stiltes, waarin de bidders zich openstellen voor gedachten en indrukken van Gods Geest. Die kunnen bijvoorbeeld binnenkomen via het denken aan

Bijbelteksten. In het kennen van Gods Woord en de vertrouwelijke omgang met Hem heeft de bidder een schat om uit te putten en daardoor kan hij of zij door de Geest geleid rake dingen zeggen. Het doorgeven van deze teksten kan bijzondere betekenis hebben voor de persoon voor wie wordt gebeden.

Een voorbeeld: een bidder kreeg eens het Bijbelverhaal over Hagar in gedachten. Hagar moest haar zoon Ismaël onder een struik leggen en loslaten, omdat ze niet meer voor hem kon zorgen. Maar op dat moment bleek de Heer zelf te voorzien in een bron. Dit Bijbelverhaal kwam diep binnen bij de vrouw voor wie gebeden werd, juist omdat de bidder niets wist van haar persoonlijke omstandigheden. Ze ging gebukt onder de pastorale zorg voor anderen en ervoer dit beeld als een bemoediging dat God zelf voor deze mensen zorgt.

Mijn eigen ervaring is ook dat ik in het ministrygebed Gods Geest vooral via Bijbelteksten zie werken. Maar Hij kan ook spreken door beelden. Het is bijzonder

wanneer iemand die jou niet kent en niets van je weet dingen tegen je zegt in de vorm van één of meer beelden die bijzonder van toepassing zijn op je eigen leven. Zo was er een bidder die een groot zeilschip zag op een uitgestrekte zee, varende in het licht van de zon. De persoon voor wie gebeden werd ontving dit beeld als een bemoediging, omdat haar man op dat moment in het verre Azië verbleef. Ze zag dit als een teken van Gods licht over zijn leven.

Onderscheidingsvermogen Maar hoe weet iemand dan dat een woord of een

beeld van God afkomstig is? Sluitende zekerheid daarover heeft de bidder niet. Wel kan iemand groeien in het op deze wijze luisteren naar God en in geestelijk onderscheidingsvermogen om te onderscheiden wat eigen gedachten en wat ingevingen van Gods Geest zijn.

Maar ook dan is er geen

zekerheid. Dat is ook de reden waarom de bidder beelden, teksten of liederen die de hij in de stilte ontvangt op een open hand aanbiedt aan de persoon met wie wordt gebeden: 'Dit kwam in mijn gedachten, heeft dit betekenis voor jou? Als het zo is, hoor ik het graag. Anders kun je het loslaten of meenemen en in je hart een plek geven. Misschien komt het ooit terug.' De ander kan dan zelf aangeven hoe het is overgekomen.

Zo maakte ik zelf mee dat iemand voor mij bad en een beeld ontving over mijn toekomst, dat ik op dat moment niet kon plaatsnemen. Een half jaar later veranderde mijn situatie en begreep ik plotseling wat de betekenis was.

Maar soms doet een beeld of woord simpelweg niets. Dan blijkt het niet van Gods Geest te zijn geweest.

Negatief Dit profetisch spreken, tot opbouw en bemoediging, is in lijn met wat we in Handelingen zien gebeuren. Mensen die moeite hebben met deze praktijk brengen daar tegenin dat dat niet het enige is wat we in Handelingen aantreffen. De apostelen spraken ook profetische woorden in verband met ziekte en dood. Die werken van de Geest blijven doorgaans buiten beschouwing. Petrus spreekt profetisch tot Ananias en Saffira en beiden sterven. En Paulus doorzag, vervuld van de heilige Geest, de ware aard van Bar Jezus op Cyprus, die de rechte wegen van de Heer verdraaide en daarom een tijd blind werd. Voor deze negatieve aanwijzingen van Gods Geest lijkt bij ministrygebed geen ruimte te zijn.

Integendeel, in de toerusting voor het ministrygebed krijgen de bidders de richtlijn mee om gedachten die vervelend of pijnlijk zijn niet te zeggen. Ook wanneer ze sterk het idee hebben dat de gedachte van God komt, vertellen ze deze niet.

Deze instructie is er niet voor niets. Er kunnen ongelukken gebeuren als de deelnemers negatieve uitspraken doen in de veronderstelling dat ze direct van Gods Geest komen, terwijl dat niet het geval is.

Gezag Dit leidt terecht tot de vraag: is het niet wat onbevredigend om de bemoedigingen van de Heer in dank te aanvaarden en de negatieve indrukken terug te geven aan God? Deze vraag raakt aan de mate van gezag die mag worden toegekend aan een profetisch woord tijdens ministrygebed.

Binnen de theologie is de discussie over

*Voor negatieve
aanwijzingen van
Gods Geest lijkt bij
ministrygebed geen
ruimte te zijn'*

Ministrygebed stimuleert dat mensen meer met elkaar gaan bidden, ook buiten de gestructureerde momenten om.

deze vraag nog niet beslist. Er klinken verschillende stemmen. De één zegt: 'In het Oude Testament spreken mensen met gezag namens God. In het Nieuwe Testament passen profeten het Woord van God toe in een concrete situatie, met een marge van onzekerheid. Deze marge van onzekerheid komt mee in de menselijke interpretatie van wat de Geest geeft.' Een andere stem zegt open te staan voor het spreken van Gods Geest in woorden en beelden, maar geen scherp onderscheid te willen maken tussen verschillende soorten profetie. Wel wordt nadruk gelegd op het belang van een veilige omgeving waarin mensen alle gelegenheid hebben om eventuele vragen over wat er bij ministry gebeurt aan de orde te stellen.

Ik constateer dat we oog in oog staan met een werkelijkheid die theologisch gezien lastig te preciseren is. 1 Korintiërs 13 spreekt over het onvolkomene van ons profeteren. Dat is reden om voorzichtig te zijn. De schade die kan

ontstaan door een onjuist doorgegeven woord kan aanzienlijk zijn. Tegelijk gaat er zegen van uit als je stil wordt in je gebed en luistert, in de verwachting dat je Gods stem zal horen en mensen kunt bemoedigen.

'Soms doet een

beeld of woord

simpelweg niets'

Ernstig zoeken Het ministrygebed is niet één op één in de Bijbel terug te vinden is. Maar dat geldt voor meer gebedsvormen die we gebruiken, ook voor

die van het sluiten van de ogen en het vouwen van de handen. Kennelijk is de manier waarop we bidden volgens de Bijbel niet het belangrijkste. Het gaat om

de houding waarmee we bidden en het doel. Die houding zou ik ter afsluiting willen benadrukken: 'Want wie tot God komt, moet geloven dat Hij bestaat en een beloner is voor wie Hem ernstig zoeken.'

De belangrijkste kenmerken van het ministrygebed vinden we wel terug in de Bijbel, zoals de handoplegging, het verwachten van de heilige Geest, het geloof dat God ook hier en nu aanwezig is en werkt, het zegenen van elkaar en het doorgeven van woorden van bemoediging.

We mogen dankbaar zijn dat deze vorm zijn weg vindt in de kerk en dat velen hierdoor de zegen van God mogen ontvangen.

✚ OM VERDER TE LEZEN

Over ministry:

www.ea.nl/k/n132/news/view/18973/299

Over profetie en ministry:

C. van der Kooij, *Tegenwoordigheid van Geest* Kampen, 2006, pag. 130-144.

Wayne Grudem, *The Gift of Prophecy in the New Testament and Today*.

Wheaton USA, 2000.

Engelen (en anderen) ontvangen

TEKST: HANS-JAN ROOSENBRAND, PREDIKANT TE DELFT. AFBEELDING: BRENTON BARTSCH. ///

In het Zuid-Afrika van vlak na de Tweede Wereldoorlog nodigde een zwarte predikant eens een blanke Afrikaner uit om naar een kerkdienst te komen. Tijdens de voetwassing die daar plaatsvond, werd de man, die rechter was, gevraagd om de voeten te wassen van de vrouw die meer dan dertig jaar zijn werkster was geweest.

Het basisverhaal over gastvrijheid gaat over Abraham die gastvrij drie mannen uitnodigt en een uitgebreide maaltijd voor hen klaarmaakt

De gebeurtenis liet diepe sporen na. Niet alleen bij de aanwezigen, die zachtjes begonnen te huilen toen de blanke man de voeten van de zwarte vrouw teder kuste, maar ook in het leven van de rechter, voor wie deze gebeurtenis een vernietigend effect had op zijn verdere loopbaan. Met de vertelling van dit voorval begint Robert Vosloo zijn boek over gastvrijheid¹, dat erover gaat hoe scheidslijnen een warm welkom in de weg kunnen staan. Volgens Vosloo is gastvrijheid een basiskenmerk van iedere beschaving. Als dat waar is, kan ook de manier waarop wij in de kerk omgaan met vreemdelingen een graadmeter zijn voor hoe wij als christelijke gemeenschap samenleven.

Abraham en Lot Het basisverhaal over gastvrijheid in de Bijbel staat in Genesis 18. Het gaat over Abraham die gastvrij

drie mannen uitnodigt en een uitgebreide maaltijd voor hen klaarmaakt. Het verhaal staat in schril contrast met het vervolg van deze geschiedenis. Wanneer de mannen verder trekken richting Sodom en daar door Lot gastvrij ontvangen worden, lopen de inwoners van Sodom bij Lots huis te hoop en eisen gemeenschap met Lots gasten. Hoe belangrijk gastvrijheid voor Lot is, blijkt vervolgens uit zijn voor ons onbegrijpelijke reactie: 'Luister, ik heb twee dochters die nog nooit met een man geslapen hebben. Die zal ik bij jullie brengen, doe met hen wat jullie willen. Maar laat die mannen met rust, ik heb hun niet voor niets een veilig onderkomen geboden' (Gen. 19:8). Uit dit gruwelverhaal blijkt hoe noodzakelijk gastvrijheid in die tijd was. Mensen reisden lang niet zoveel als nu, maar als je op reis ging, was je aangewezen op

de gastvrijheid van vreemden. Gastvrij ontvangen worden was voorwaarde om te kunnen eten en drinken, en om verzorgd en beschermd te worden.

Actueel In onze tijd wordt gastvrijheid op verschillende manieren opnieuw actueel. Waar bezuinigd wordt op basisvoorzieningen en inkomens soms fors achteruit gaan, raken mensen aangewezen op vrijwillige zorg van anderen. Voedselbanken voorzien in een groeiende behoefte, mantelzorgers zijn onvervangbaar en diaconieën krijgen te maken met een toename van hulpvragen door mensen van binnen en buiten de kerk. In de kerk waar ik werk zijn we onder de naam Delftproject gestart met missionair werk onder buitenlandse studenten en anderen die tijdelijk vanuit het buitenland in Delft zijn komen wonen, studeren of werken. Een belangrijke pijler

van het project is gastvrijheid. We geven gastvrijheid vorm door buitenlanders te koppelen aan Nederlandse gezinnen en door hun een warm welkom te bieden in kerkdiensten waarin standaard een Engelse vertaling wordt aangeboden. Het kerkgebouw staat doordeweeks open voor gebed met daaraan gekoppeld de mogelijkheid tot een pastoraal gesprek en persoonlijk gebed. Door concrete gastvrijheid te betonen, ontstaat er een basis voor contact; soms ook voor gesprek over zingevingsvragen.

Maaltijd Uit de geschiedenis van Abraham kunnen we een aantal lessen trekken over het betonen van gastvrijheid. Abraham is bereid zijn gasten een flinke maaltijd voor te zetten. Het stuk brood (vs. 5, vert. HSV) dat Abraham aanbiedt, blijkt allesbehalve een stukje te zijn: zestien kilo meel – en dan wordt er ook nog een kalf geslacht! Abraham had zelf gehoor gegeven aan Gods opdracht om op reis te gaan en wist dus uit eigen ervaring wat het betekende om vreemdeling te zijn. Later zegt Mozes tegen het volk Israël trouwens iets soortgelijks: 'Vreemdelingen mag je niet uitbuiten. Jullie weten immers hoe het voelt om vreemdeling te zijn, omdat jullie zelf vreemdelingen zijn geweest in Egypte' (Ex. 23:9). Precies die ervaring van vreemdelingschap zit als het goed is ook in de genen van de christelijke gemeenschap (vgl. 1 Petr. 2:10)!

Tijd en ruimte Vervolgens mag het opvallen dat Abraham niet alleen royaal is met voedsel maar ook met tijd. Het bereiden van zo'n maaltijd en de voorbereidingen daarvoor moeten uren in beslag genomen hebben. En terwijl zijn gasten van de maaltijd genoten, bleef Abraham bij hen staan. Westerse mensen hebben misschien wel

geld over voor een goede maaltijd met gasten, maar hoe zit het met tijd? Tijd is voor ons economische waarde, een eenheid waarin je een zekere hoeveelheid werk verzet tegen een bepaalde beloning. Neem als concreet voorbeeld de snelheid van je internetverbinding en de frustratie die het oplevert wanneer die tegenvalt – of nog erger, uitvalt. Tijd die niet economisch nuttig wordt gebruikt, zien wij als verspilling.

Wie gastvrijheid wil leren, moet niet alleen bereid zijn om tijd anders in te delen maar ook om tijd anders te waarderen. Voorbereidingstijd voor de ontvangst van gasten bijvoorbeeld is belangrijk en waardevol. Elkaar begrip en afstemmen op elkaars golflengte tijdens een gesprek kost tijd, zeker als je gasten ontvangt uit een andere cultuur, of meer in het algemeen, mensen die anders zijn dan jij. Let niet alleen op de manier waarop Abraham en Sara met tijd omgaan, maar ook op de ruimte in het verhaal. Abraham zit bij de ingang van zijn tent – tussen binnen en buiten. Op de grens dus, op de uitkijk. Abraham staat ook in de ruimte open voor anderen. Hij is attent op mogelijke gasten. Gastvrijheid vereist niet alleen offers in goederen en tijd, maar vraagt ook de bereidheid om uit je eigen *comfortzones* te stappen.

Belofte Vosloo wijst er tot slot terecht op dat het verhaal van de gastvrijheid van Abraham en Sara geplaatst moet worden binnen het bredere raamwerk van Gods belofte van zegen. God had Abraham zegen beloofd in de vorm van nageslacht en land. Door deze concrete beloften deed God een beroep op het geloof van

Abraham en Sara. Maar dat vertrouwen was bepaald niet vanzelfsprekend. Sinds de roeping van Abraham (Gen. 12) was de vervulling van de belofte verschillende keren in gevaar gekomen. Toen Abraham vanwege een hongersnood uitweek naar Egypte stelde hij de belofte in de waagschaal door te vertellen dat Sara zijn zus was. Sara kwam zo terecht in de harem van de Farao met als reëel risico dat zij een kind zou krijgen dat niet van Abraham was.

Later bevestigde God zijn belofte aan Abraham (Gen. 15). Maar omdat het ernaar uitzag dat Sara geen kinderen zou krijgen, bedachten Abraham en Sara zelf het plan om via Hagar een kind te verwekken. Nadat God zijn belofte nogmaals aan Abraham heeft bevestigd (Gen. 17), zoekt Hij hem op in de verschij-

ning van drie vreemdelingen. Nu belooft de HEER heel concreet: 'Ik kom over precies een jaar bij u terug en dan zal uw vrouw Sara een zoon hebben' (Gen. 18:10).

Gastvrijheid is dus de concrete context voor het ontvangen van de belofte van de HEER. De schrijver van de brief aan de He-

breeën heeft ongetwijfeld teruggedacht aan de geschiedenis van Abraham en Sara toen hij schreef: 'Houd de gastvrijheid in ere, want zo hebben sommigen zonder het te weten engelen ontvangen' (Hebr. 13:2). Vreemdelingen kunnen engelen (boodschappers) zijn van God. Een mooie gedachte: wie geld, tijd en ruimte reserveert voor vreemdelingen loopt kans de HEER te ontmoeten!

'Wie geld, tijd en ruimte reserveert voor vreemdelingen loopt kans de HEER te ontmoeten'

¹ Robert Vosloo, *Engelen als gasten? Christelijke gastvrijheid*. Zoetermeer (Boekencentrum), 2011.

A large wooden cross is held by a hand at the bottom, set against a bright blue sky with scattered white clouds. The cross is made of two thick wooden beams. The hand holding the cross is visible at the bottom, with fingers wrapped around the vertical beam. The overall image has a spiritual and uplifting feel.

Het werk van God is niet te keren

... DIT IS JE NIET DOOR MENSEN VAN VLEES EN BLOED GEOPENBAARD, MAAR DOOR MIJN VADER IN DE HEMEL.' EN IK ZEG JE: JIJ BENT PETRUS, DE ROTS WAAROP IK MIJN KERK ZAL BOUWEN, EN DE POORTEN VAN HET DODENRIJK ZULLEN HAAR NIET KUNNEN OVERWELDIGEN.

Matteüs 16:17,18

De kerk is geen mensenwerk. Mensen hebben grote ego's en maken blunders. Zij verzinnen ideeën die niet blijken te werken. Desondanks gaat de kerk altijd door.

Het is de Vader in de hemel die de mens tot de erkenning brengt dat Jezus de Messias is (Mat. 16:17) 'Vlees en bloed' kan ons danig in de weg zitten. Intelligentie kan vragen oproepen die ons verhinderen ons op God te richten. Ervaringen en bijbehorende gevoelens kunnen ons belemmeren ons vertrouwen op Hem te stellen. Het lezen van bepaalde boeken kan ons de verkeerde kant op sturen. De traditie kan ons in slaap wiegen. Geloof in de Zoon is echt een geschenk van de Vader.

Uit het volgende vers blijkt dat de Zoon ook niet stilzit (16:18): Hij brengt geschenken mee. Dat blijkt uit vier zaken.

1. *Hij bouwt zijn gemeente.* Wat een bemoediging voor het groepje leerlingen dat op dat moment in zijn nabijheid verkeert en al weet van het onbegrip en de weerstand tegen Jezus;
2. *De gemeente is van Hem.* Hij laat haar nooit los, ze is zijn eigendom;
3. *De gemeente mag rekenen op groei.* Het gaat om de bouwactiviteiten van Christus. Je mag kijken naar de vorderingen en het gaat naar een moment van afronding toe;

4. Zelfs de hel in al z'n aanvalskracht is niet in staat om de gemeente van Christus onder de voet te lopen.

Dit doet me denken aan deel twee van de filmtrilogie *The Lord of the Rings*. Koning Théoden brengt, bedreigd door het leger van de Orks, vrouwen en kinderen in veiligheid in het binnenste deel van zijn fort. Ridder Aragorn stelt de tegenaanval voor als strategie. Théoden stemt in 'for death and glory' – de dood of de gladiolen. Nee, zegt Aragorn, 'for your people': het gaat om uw volk!

Théoden probeerde zijn volk te beschermen door het veilig achter dikke muren te laten schuilen. Maar het past niet in de lijn van Matteüs 16:18 om als bedreigde kerk terrein prijs te geven, je terug te trekken en stil te houden in de hoop dat de storm overgaat. De kracht ligt in de aanval.

De kerk van Christus moet het evangelie verkondigen van Christus' dood en opstanding. In het vervolg van de twee genoemde verzen gaat het over de sleutels van het hemels koninkrijk. Want hoewel we mensen zijn, mogen we toch met de Vader en de Zoon meewerken om zijn kerk uit te breiden – voor de mensen. We mogen dat doen vanuit het besef dat het werk van God niet te keren is.

De kracht ligt in de aanval

Bidden met de psalmen (2): klagen en loven

TEKST: WOLTER ROSE, UNIVERSITAIR HOOFDDOCENT SEMITISCHE TALEN, GESCHIEDENIS EN CULTUUR VAN HET OUDE NABIJE OOSTEN AAN DE TU IN KAMPEN. ///

Het Boek van de Psalmen begint met twee basislessen. De eerste les gaat over de ideale bidder die wanneer hij bidt, antwoordt op het spreken van God (Ps. 1). De tweede les gaat over de God tot wie je bidt: Hij is de koning die hemel en aarde regeert (Ps. 2). En hoe gaat het dan verder? De psalmen die volgen, maken duidelijk dat deze gebeden niet in een ivoren toren zijn geschreven. Ze zijn uit het leven gegrepen.

Je hoeft maar door te lezen na de twee inleidende psalmen en je ziet wat deze bidders meemaakten in hun leven. In Psalm 3 is de koning, de gezalfde van de HEER (vgl. 2:5–9), op de vlucht voor zijn eigen zoon (3:1). Wat zeg je in zo'n situatie tegen God? Als je verder leest, ontdek je dat zulke moeilijke omstandigheden in het Boek van de Psalmen eerder regel dan uitzondering zijn. Je komt mensen tegen in allerlei situaties en stemmingen. Zeker: mensen geven uiting aan hun vreugde, ze loven God, doen Hem een liefdesverklaring, spreken hun vertrouwen in Hem uit, verlangen naar Hem. Maar ook: mensen schamen zich, ze voelen zich schuldig, hebben hun twijfels, zijn verdrietig,

bang, wanhopig, boos, ze klagen, ze haten.

De klacht Een emotie die het vaakst terugkeert in de psalmen is de klacht. Psalm 13 is een goed voorbeeld van een gebed waarin we de bidder horen klagen. Hij stelt vijf bange vragen, telkens (op één keer na), ingeleid met de woorden 'Hoe lang nog ...?' Vervolgens doet hij drie keer een dringend beroep op God om in te grijpen. Als God niets doet, ziet hij de toekomst uiterst somber in: hij gaat eraan onderdoor, zijn vijanden en belagers scoren een overwinning. De bidder is nog niet uitgesproken. Er gebeurt iets bijzonders. Opeens spreekt de bidder zijn vertrouwen uit (3:6). Hij

weet dat hij zal juichen en zingen voor de HEER. Die wending is bijzonder, want er is nog helemaal niets aan de situatie van de bidder veranderd.

Wending Waar komt dat vertrouwen vandaan? De bidder geeft het antwoord zelf: 'Ik vertrouw op uw liefde.' Het woord dat hij gebruikt, verwijst naar de loyaliteit waarmee twee partijen zich aan elkaar verplichten wanneer ze een verbond sluiten. De liefde waarmee God zich aan de mensen van zijn volk heeft verbonden, geeft houvast, ook als een mens het niet meer ziet zitten. Moeilijke omstandigheden zijn de regel in de psalmen. Er zijn allerlei redenen waarom mensen klagen en hun bange

vragen voor God neerleggen. Het bijzondere is dat ook zo'n wending van klacht naar vertrouwen en/of lofprijzing de regel is. In de meeste klaagpsalmen ben je er getuige van dat mensen er in slagen door hun tranen heen toch op de een of andere manier God in zicht te houden.

Duisternis Er zijn uitzonderingen: klaagpsalmen die eindigen in de duisternis. In Psalm 88 gebeurt dat letterlijk, duisternis is het laatste woord: 'mijn enige metgezel is de duisternis.' De bidder ondergaat de toorn van God, hij waant zich bijna dood, ziet geen uitweg meer. Ook zulke gebeden zijn opgenomen in de bundel. Alsof de samenstellers van de collectie willen zeggen: het is niet fout op zo'n manier te bidden als alles donker om je heen is. Maar in het 'Boek van de Lofprijzingen', zoals we de bundel hebben leren noemen, is het een uitzondering. De bundel als geheel duwt de klager voorzichtig in de richting van de lofprijzing. En soms geeft de klager zichzelf zo'n voorzichtige duw, zoals in Psalm 42-43. Aan de ene kant verlangt de bidder intens naar God, zoals een hert niets liever wil dan zijn dorst lessen. Aan de andere kant is het loven van God niet meer dan een weemoedige herinnering uit het verleden.

Tot de orde In Psalm 42-43 wordt de werkelijkheid van het heden gekenmerkt door tranen die maar niet ophouden. Maar opeens alsof de bidder zichzelf onderbreekt. Hij roept zichzelf tot de orde. Hij ziet de werkelijkheid onder ogen, maar legt zich er niet bij neer. Hij geeft zichzelf een duw in de goede richting.

God loven — op dit moment lukt het hem niet. Zo kan het gaan in een mensenleven. Maar de bidder van deze dubbelpsalmen wil het niet gewoon gaan vinden en daarom geeft hij zichzelf huiswerk mee: oefen je in het hopen op God. En hij kijkt vooruit, naar het moment waarop wat nu niet lukt weer mogelijk

*'In de meeste
klaagpsalmen lees
je hoe mensen er
in slagen door hun
tranen heen God in
zicht houden'*

is: God loven. Hij vindt het zo belangrijk dat hij zijn duwtje verschillende keren herhaalt. Het wordt een refrein, een medicijn om niet door de tranen meege-sleurd te worden. De hoop concentreert zich in een gebed om het licht en de waarheid van God (43:3). Daarmee heb je een gids die je brengt bij je bestemming: de heilige berg, de plaats waar God woont (43:3), het altaar (43:4), de plaats waar Hij de ontmoeting mogelijk maakt. 'Eens zal ik u loven' verandert daar in 'dan zal ik u loven' (43:4). Het is ook de plaats waar de bidder opnieuw zal ontdekken hoeveel God voor hem betekent: 'God, mijn hoogste vreugde.'

Vertekend beeld Psalm 73 laat zien wat er kan gebeuren als je in goede of in slechte tijden stopt met de lofprijzing. Leven zonder te loven vertekent uiteindelijk je beeld van de werkelijkheid. Je blik wordt gevangen door mensen die van God los zijn en je maakt van een momentopname het totaalplaatje: het gaat hen altijd voor de wind (3-12). Als je naar je eigen leven kijkt, valt God buiten de horizon: er is iemand die zich niet aan het contract houdt, maar ik ben het niet (13-14). Zo

gevaarlijk is leven zonder lofprijzing. Een psalm wordt vaak pas echt spannend als je hem in zijn geheel leest. Als je Psalm 73 doorleest, zie je in de tweede helft iemand met een totaal ander beeld van de werkelijkheid. Het is dezelfde spreker, maar inmiddels is hij wijs geworden (vgl. Ps. 92:7-8). De plaats waar de verandering gebeurde is, net als in Psalm 43, het heiligdom, waar God woont (17). Hij beseft dat het uiteindelijk slecht af zal lopen met de mensen los van God (17-20). Maar vooral: God komt in een heel ander licht te staan. Als je God hebt, heb je alles (26), ook als je verder niets meer hebt — zelfs als je sterft (24).

De aangesprokene Het gaat niet vanzelf, met God in je blikveld leven. Als je je niet oefent in de lofprijzing ben je het zicht vroeg of laat zomaar kwijt. Daarom hoor je van alle kanten in het Boek van de Psalmen het gebod God te loven. Soms hoor je het mensen tegen zichzelf zeggen: 'Prijs de HEER, mijn ziel' (Ps.

103:1, 22).

Wie aan het gebod (of is het een uitnodiging?) gehoor geeft, vindt ook in moeilijke omstandigheden reden vertrouwen in God uit te spreken en Hem te loven, dwars door tranen heen. Klagen en loven zijn niet twee gescheiden circuits. Ze zijn met elkaar

verbonden omdat de aangesprokene dezelfde is: de God die zijn woord spreekt en die je alleen daarom al kunt prijzen, is dezelfde God die je niet wegstuurt wanneer je Hem vraagt je tranen in een kruik op te vangen (Ps. 56).

*'Leven zonder
lofprijzing vertekent
uiteindelijk je beeld
van de werkelijkheid'*

Dit artikel is het tweede uit een serie. Het vorige artikel stond in De Reformatie van 16 nov. jl., pag. 68-69.

BOEKENTIP

In deze rubriek raadt een lezer of een medewerker van De Reformatie een recent verschenen boek aan op het gebied van geloof, kerk of samenleving. Hebt u iets gelezen waarvan u denkt dat anderen er vast en zeker ook wat aan zullen hebben, mail dan naar redactie@dereformatie.nl. Deze keer een tip van Hans Schaeffer, redacteur van De Reformatie.

Tijd voor het geheim van Christus

Met Advent en Kerst begint er een nieuw liturgisch kerkelijk jaar. Adventskaarsen, leesroosters, de veertig-dagen-tijd voor Pasen – onze kerken voegen zich op allerlei manieren in oude liturgische vormen die daar betrekking op hebben. Het boek dat ik in dit verband aanraad, leest als een heldere, duidelijke inleiding op de inhoud en de waarde daarvan. Met die vormen geef je, zoals de titel zegt, het geheim van Christus ruimte in de tijd.

In onze gereformeerde traditie vanaf de

Reformatie, maar zeker ook na de Vrijmaking in 1944, staat zo'n liturgische viering van de christelijke feestdagen niet hoog aangeschreven. Tegelijk merk je dat gemeenteleden in de huidige gesecculariseerde werk- en leefomgeving behoefte hebben aan een manier om Jezus Christus vast te houden. De tijd van voorbereiding op de feesten rond het geheim van zijn menswording, lijden, sterven en opstanding kan je daarbij helpen. Je leert om de tijd te nemen het geheim van Christus te overdenken en

beleven. Zo krijgt een jaar niet alleen de kleur van een school- of werkseizoen. De studie van De Hullu is een praktisch studieboek voor voorgangers en liturgiecommissies. Maar het bespreken in een groep gemeenteleden kan denk ik ook heel vruchtbaar zijn.

Harrie de Hullu, *Tijd voor het geheim van Christus. Het liturgisch jaar in de gereformeerde kerkdienst*. Zoetermeer (Boekencentrum), 2012. 175 pagina's, € 21,50.

Ook u kunt meebouwen aan gereformeerde theologie

De Stichting Afbouw subsidieert de uitgave van dissertaties en andere wetenschappelijke publicaties van leerlingen van de Theologische Universiteit te Kampen (Broederweg). Sinds 1957, toen de Stichting Afbouw werd opgericht, is al bij meer dan 100 publicaties financiële steun verleend. Zie onze website voor een actueel publicatieoverzicht en overige gegevens.

Er staan nog veel meer projecten op stapel. Het benodigde geld wordt verkregen door middel van giften, schenkingen, legaten en erfstellingen. Als bestuur van de Stichting Afbouw hopen wij ook in de toekomst ons werk te kunnen voortzetten, ter bevordering van de gereformeerde theologische wetenschap. Wilt u ons daarbij helpen?

B. Kamphuis, voorzitter
P.H.R. van Houwelingen, secretaris
J.G. de Kimpe, penningmeester

Adres van de Stichting: Hoefblad 4, 8265 GM Kampen
Bankrekening: 63.18.36.934 • Website: www.stichtingafbouw.nl

STICHTING AFBOW KAMPEN

Bij de Chinees

TEKST: JACOB GLAS, PREDIKANT TE MAASTRICHT. ///

Chinezen kennen wij van de restaurants. Maar we beseffen niet door hoeveel christenen we daar worden bediend.

Het begon een paar jaar geleden met een mailtje. De voorgangster van de Chinese Kerk in Maastricht vroeg of haar gemeente op zondagmorgen terecht kon in het parochiehuis waarin wij de kerkdiensten hielden. Vanwege het tijdstip was dat onmogelijk. Een half jaar later kwam er een mailtje van een zuster uit de GKv-gemeente in Brunssum. De voorgangster van de Chinese Kerk wilde graag contact met mij over het jeugdwerk: de nieuwe generatie die in Nederland opgroeit, heeft behoefte aan Bijbelonderwijs in het Nederlands. Zij had daar hulp bij nodig.

We maakten een afspraak bij ons thuis voor een kennismakingsgesprek. De voorgangster heeft een vierjarige opleiding tot evangelist gehad in Singapore en haar naam betekent 'Lieflijke Geur'. Zo is ook de boodschap die zij in Limburg mag verkondigen. Haar broer

geeft leiding aan de Chinese Kerk in Eindhoven. Zelf woont zij in Geleen en leidt de gemeente in Maastricht. Daarnaast worden er ook diensten belegd in Heerlen. Dat doet zij op maandagmiddag omdat veel gemeenteleden in de horeca werken. En verder zijn er nog huisgemeenten in andere plaatsen in Zuid-Limburg en in Luxemburg.

Ik wist dat Chinezen harde werkers zijn, maar ben onder de indruk van de doelgerichtheid en snelheid waarmee deze mevrouw te werk gaat, en van haar vasthoudendheid in het leggen van contacten met broeders en zusters van een Nederlandse kerk. Tijdens het kennismakingsbezoek kwam ze met het verzoek of ik wilde preken in de Nederlandse diensten. Na instemming van de kerkenraad heb ik toegezegd, een paar keer per jaar. Mijn collega uit Brunssum draaide ook mee, naast enkele preeklezers uit Brunssum en Maastricht. We kunnen twaalf keer per jaar, elke tweede zondag van de maand, deze hulpdienst verrichten. En zo stond

ik daar twee jaar geleden voor het eerst het evangelie te verkondigen met vertaling in het Mandarijns of Kantonees, het verschil is mij niet helemaal duidelijk. Ik had het uitzicht op witte plastic meeneembakjes op de tafels achterin de zaal. Dat was voor na de dienst. Was ik dus toch bij de Chinees...

Er zijn drie miljoen Chinezen in Europa. Een procent is christen, dus zo'n 30 tot 35 duizend. Er zijn 300 gemeenten. Nederland heeft ongeveer 30 gemeenten. Men rekent een groep die bij elkaar komt tot een gemeente als die staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.

WWW.DEREFORMATIE.NL

Dit is het eerste nummer van een tweeluik over het thema: Gods stem en hand opmerken, toegespitst op wat God doet en hoe je zijn werk herkent in je eigen leven. Het andere deel van dit tweeluik verschijnt D.V. op 14 dec. en gaat over het niveau van Gods handelen in de wereld en in de geschiedenis. In dat nummer komt onder andere een interview met Aad Kamsteeg en Karel Smouter, beiden christenjournalist.

Naar aanleiding van dit nummer kunt u via mail, website of twitter reageren op de stelling:

Gods spreken en handelen herkennen, daar zijn we niet zo goed in.

Heeft u nog suggesties voor onderwerpen voor De Reformatie in 2013, mail ze dan naar de redactie.

U kunt op 28 dec. een nummer verwachten over dogmatiek, mede naar aanleiding van het verschijnen van de Nieuwe Dogmatiek, en op 11 januari over Wat is gereformeerd?

JONGEREN

TEKST: HETTY PULLEN-MUIS, TRAINER/ADVISEUR
CENTRUM DIENSTVERLENING GEREFORMEERDE
KERKEN. FOTO: OTEO, FLICKR.COM. ///

Maaïke was veertien en over grenzen op seksueel gebied dacht ze niet na. Toen een vriend op vakantie tijdens een koude nacht bij haar in bed kroop, bevredigden ze elkaar; daarna sliepen ze verder. Een paar maanden later kreeg ze verkering met haar huidige vriend. Om hem te laten zien dat er meer was dan kalverliefde, ging ze met hem echt naar bed.¹

‘IK wil jou’

Catechesemethode identiteit en seksualiteit

Iedere catecheet kan een meisje kennen als Maaïke, of een jongen die worstelt met het feit dat zijn ogen steeds naar pornobeelden gaan op zijn mobiel. Jongeren zijn volop bezig met hun ontwikkeling, ook in seksueel opzicht. Emoties en sociale contacten vlinderen dan overal heen. De catecheet gaat in zijn werk met jongeren om en dat biedt de gelegenheid om met hen in gesprek te gaan over seksualiteit en relaties in het licht van de Bijbel.

Ik ben Het Centrum Dienstverlening Gereformeerde Kerken (kortweg: Centrum-G) heeft een catechesemethode ontwikkeld die vooral bedoeld is voor jongeren van veertien tot zestien jaar. De methode heet *IK wil jou*, met nadruk op IK. God zei in het begin van de Bijbel ‘Ik

ben’: ‘Ik ben die er zijn zal’ (Ex. 3:14), de woorden die Mozes hoorde toen God zich bekendmaakte.

Met de titel *IK wil jou* willen de auteurs van de methode duidelijk maken dat God zich ook bekendmaakt als schepper van seksualiteit. God wil dat elk kind ontdekt dat God zijn hele wezen geschapen heeft, inclusief zijn seksualiteit. Ouders mogen hun kinderen daar vanuit de doopbelofte over vertellen, maar in het verlengde daarvan ligt het gesprek over seksualiteit ook op het bordje van de catecheet.

Identiteit De ondertitel van de methode is *Identiteit en seksualiteit*. Jongeren zijn op zoek naar wie ze zijn, dat hoort bij de levensfase waarin ze zich bevinden. Bij de doop is het belangrijkste, de basis van hun bestaan, al zichtbaar

geworden: ze zijn een kind van God. Maar wat dat betekent voor hoe ze zich op seksueel gebied gedragen, is een spannende vraag. Er komt al jong van alles op hun weg, ook op het gebied van relaties, waarin ze keuzes moeten maken. Hoe verhoudt zich dat tot hun kind van God zijn? Ook krijgen ze via het beeldscherm van alles onder ogen. Daar hebben ze het onderling soms wel over, maar meestal niet met hun ouders en andere opvoeders. Ze komen niet gemakkelijk uit zichzelf met vragen. In de catechesemethode wordt open over seksualiteit geschreven, net zoals er zich veel voor de ogen van jongeren afspeelt op tv en internet. Wat ze zien is belangrijk, beelden blijven hangen. ‘Het oog is de lamp van het lichaam,’ zegt Jezus in de Bergrede. ‘Dus als je oog helder is, zal heel je lichaam verlicht

zijn. Maar als je oog troebel is, zal er in heel je lichaam duisternis zijn. Als het licht in jezelf verduisterd is, hoe groot is dan die duisternis!' (Mat. 6:22,23).

Wat Jezus' woorden concreet voor hen betekenen, weten jongeren in deze leeftijdsfase vaak nog niet. De methode *IK wil jou* is ervoor bedoeld om hun te leren helder te gaan kijken naar seksualiteit en intimiteit. Ze worden gestimuleerd om antwoorden te zoeken met behulp van de Bijbel. Het zijn geen biologielessen van docenten of voorlichtingslessen van ouders over seksualiteit, maar lessen die bedoeld zijn om allerlei thema's die hen bezighouden te bespreken.

advertentie

"Laat me u vertellen hoe ik tot geloof kwam"

Saabir, Pakistan

www.transworldradio.nl/getuigenissen
of bezoek TWR met uw groep
T (0342) 47 84 32 ING 77 23 42

trans world radio

laat het Evangelie overal horen

Keuzelessen *IK wil jou* is een werkboek dat bestaat uit twee basislessen, een over Genesis en een over Hooglied. Het

*'God wil dat elk
kind ontdekt dat
God zijn hele
wezen geschapen
heeft, inclusief zijn
seksualiteit'*

begint ermee dat je mag weten dat je waardevol bent in Gods ogen en dat seksualiteit mooi is in een relatie (Hooglied). Na de basislessen zijn er zes keuzelessen die te maken hebben met het thema identiteit en seksualiteit, over verkering en grenzen stellen in je relatie, trouwen of samenwonen, homoseksualiteit, zwangerschap, seks als vernielende macht en echtscheiding. Welke thema's er besproken worden, is aan de groep en de catecheet om zelf te bepalen. Een handleiding voor de catecheet is online beschikbaar.

een kwetsbaar onderwerp is, zal niet elke catecheet er zomaar uit zichzelf het gesprek over durven aangaan. De methode *IK wil jou* kan dan een goed hulpmiddel zijn. Centrum-G heeft verder ook een website ontwikkeld (www.ingesprekoverseks.nl) en samen met Youth for Christ een werkmap beschikbaar gesteld met keuzeprogramma's rondom seksualiteit. Het is ook mogelijk om de methode in te bedden in een gemeentebrede, thematische aanpak.

IK wil jou is mede is mede tot stand gekomen met subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap vanuit het project Homo in de klas van LKP (Landelijk KoördinatiePunt groenen kerk en homoseksualiteit), CHJC (Christelijk Homo Jongeren Contact) en ContariO. Vrijwilligers van LKP, CHJC en ContrariO hebben meegewerkt aan het thema homoseksualiteit. Zij hebben alle lessen meegelezen.

De catechesemethode *IK wil jou* kost € 10,00 per stuk, bij meer dan tien exemplaren € 8,50 per stuk. De handleiding is online beschikbaar via www.centrum-g.nl. Voor bestellingen en advies kunt u contact opnemen met info@centrum-g.nl.

1 Pag. 15 'Grenzen – verkering en grenzen stellen in een relatie' - les 3 'IK wil jou'

advertentie

Leven na de genadeklap

Genade en klap. Die twee hebben toch niks met elkaar te maken? Toch heeft volgens **Arie de Rover** genade alles te maken met een snoeiharde klap, die al onze zekerheden doet wankelen. Als je écht gaat begrijpen wat genade inhoudt, dan krijg je de genadeklap, een mokerslag die je leven omgooit en bevrijdt. 176 p., € 14,90

Buijten & Schipperheijn Motief

www.buijten.nl – in de boekwinkel

BIJBELLESROOSTER OP WEG NAAR KERST

Het GKv Steunpunt Liturgie heeft een Bijbellesrooster gemaakt, bedoeld voor de periode op weg naar Kerst. In een traject van vijf weken komen we meer te weten over het Mysterie van Christus. De woorden van de titel zijn afkomstig uit Efeziërs 3, waarin Paulus zegt dat hij zijn lezers inzicht wil geven in het mysterie van Christus. Op 6 januari 2013 zal dit Bijbellesrooster daarom eindigen met Efeziërs 3:1-12: 'Zo zal nu door de kerk de wijsheid van God in al haar schakeringen bekend worden aan alle vorsten en heersers in de hemelsferen, naar het eeuwenoude plan dat hij heeft verwezenlijkt in Christus Jezus, onze Heer'. U kunt het rooster volgen via www.gkv.nl, en via liturgie@gkv.nl meer materiaal bestellen voor Advent en Kerst bij het Steunpunt Liturgie: Bijbellesrooster met een kalender voor kinderen, Adventskalender, Kaarsenrooster (voor het aansteken van de Adventskaarsen) en een blad met Suggesties voor de kerkdienst.

UIT DE KERKEN

Jubilea:

Amersfoort 19 november veertig jaar predikant: ds. C. van den Berg (1946).

Ureterp | 25 november | vijftig jaar predikant: ds. S. Cnossen (1929).

Beroepen te:

Ureterp: W.B. van der Wal te Oosterwolde (Fr.).

Eervol ontslag:

De classis **Buitenpost** heeft aan ds. P. Houtman eervol ontslag verleend van zijn verbintenis aan de kerk te Twijzel.

BEROEPSVERENIGING KERKELIJK WERKERS

De kerkelijk werkers van de drie kleine gereformeerde kerken hebben zich verenigd in de vereniging Landelijk Pastoraal en Kerkelijk werkers (LPKW). De vereniging is bedoeld voor kerkelijk werkers in de CGK, GKv en NGK. Het betreft hier de beroepsvereniging van HBO-werkers in de kerk en mensen die werkzaam zijn binnen allerlei kerkelijk gelieerde instellingen. De vereniging beoogt de belangen te behartigen van de aangesloten kerkelijk werkers die op allerlei gebied binnen (en ook buiten) de kerken aan het werk zijn, en van de kerken en de mensen die zij daarbij dienstbaar zijn. Via de website www.lpkw.nl is daartoe allerlei informatie beschikbaar gesteld.

De vereniging houdt zich bezig met allerlei zaken rondom deskundigheidsbevordering van aangesloten werkers. Ook wil zij gesprekspartner zijn voor opleidingen en collega-beroepsverenigingen. Het streven is de ontwikkeling van de betrekkelijk nieuwe functie van kerkelijk werker de kleine gereformeerde kerken te bevorderen om samen met andere professionals en vrijwilligers vorm te geven aan het vele werk in het koninkrijk van God.

450 JAAR HEIDELBERGSE CATECHISMUS IN 2013

Op 19 januari 2013 wordt in Gouda het startschot gegeven voor het jubileumjaar tijdens het symposium 'De Heidelbergse Catechismus gisteren, vandaag, morgen'. Op diezelfde dag opent de Vereniging Protestants Nederland 's avonds het jubileumjaar in de St. Janskerk in Gouda. Vanaf dat moment zijn er verschillen-

de tentoonstellingen en debatavonden te bezoeken over dit kleine invloedrijke boekje. Tijdens de debatavonden gaan bekende katholieke en protestantse Nederlanders met elkaar in gesprek over verschillende actuele onderwerpen. Ook worden reizen georganiseerd en verschijnen speciale uitgaven. Meer informatie kunt u vinden op www.heidelbergsecatechismus.nu en op www.refo500.nl.

STUDIEDAG SPIRITUELE VORMING IN DE LOKALE GELOFS-GEMEENSCHAP

Hoe kunnen christelijke geloofsgemeenschappen in de 21e eeuw aandacht besteden aan de spirituele vorming van christenen? Die vraag staat centraal tijdens een studiedag die gehouden wordt op woensdag 9 januari 2013 aan de Theologische Universiteit in Kampen. De twee hoofdlezingen zullen gehouden worden door Ad de Bruijne (hoogleraar Ethiek en Spiritualiteit aan de Theologische Universiteit Kampen) en Lex Boot (predikant en werkzaam voor de werkbegeleiding van predikanten in de Protestantse Kerk in Nederland met geestelijke begeleiding als aandachtspunt). Verder worden er workshops verzorgd door Patrick Nullens, Kees van de Kooi, Jack Barentsen, Hans Burger, Jos Douma, Sake Stoppels, Bas van Os, Philip Troost en Hildegard Koetsveld.

De studiedag wordt gehouden aan de Theologische Universiteit in Kampen (Broederweg 15). Start is om 9.30 uur. De dag duurt tot 16.00 uur. Voor meer informatie over het programma en opgave kunt u terecht op de weblog: <http://spirituelelevorming.wordpress.com/> Daar vindt u ook inhoudelijke bijdragen ter voorbereiding op de studiedag.